

ΑΡΧΗ 1ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

**ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ' ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΕΜΠΤΗ 1 ΙΟΥΝΙΟΥ 2006
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)**

**Διδαγμένο κείμενο
Αριστοτέλους Πολιτικά Θ' 2.1-4**

Ὅτι μὲν οὖν νομοθετητέον περὶ παιδείας καὶ ταύτην κοινὴν ποιητέον, φανερόν· τίς δ' ἔσται ἡ παιδεία καὶ πῶς χρὴ παιδεύεσθαι, δεῖ μὴ λανθάνειν. Νῦν γὰρ ἀμφισβητεῖται περὶ τῶν ἔργων. Οὐ γὰρ ταῦτ' ἅπαντες ὑπολαμβάνουσι δεῖν μανθάνειν τοὺς νέους οὔτε πρὸς ἀρετὴν οὔτε πρὸς τὸν βίον τὸν ἄριστον, οὐδὲ φανερόν· πότερον πρὸς τὴν διάνοιαν πρέπει μᾶλλον ἢ πρὸς τὸ τῆς ψυχῆς ἥθος· ἔκ τε τῆς ἐμποδῶν παιδείας ταραχώδης ἢ σκέψις καὶ δῆλον οὐδὲν πότερον ἀσκεῖν δεῖ τὰ χρήσιμα πρὸς τὸν βίον ἢ τὰ τείνοντα πρὸς ἀρετὴν ἢ τὰ περιττὰ (πάντα γὰρ εἵληφε ταῦτα κριτὰς τινες)· περὶ τε τῶν πρὸς ἀρετὴν οὐθέν ἐστιν ὁμολογούμενον (καὶ γὰρ τὴν ἀρετὴν οὐ τὴν αὐτὴν εὐθὺς πάντες τιμῶσιν, ὥστ' εὐλόγως διαφέρονται καὶ πρὸς τὴν ἄσκησιν αὐτῆς). Ὅτι μὲν οὖν τὰ ἀναγκαῖα δεῖ διδάσκεσθαι τῶν χρησίμων, οὐκ ἄδηλον· ὅτι δὲ οὐ πάντα, διηρημένων τῶν τε ἐλευθερίων ἔργων καὶ τῶν ἀνελευθερίων φανερόν, καὶ ὅτι τῶν τοιούτων δεῖ μετέχειν ὅσα τῶν χρησίμων ποιήσῃ τὸν μετέχοντα μὴ βάνανυσον. Βάνανυσον δ' ἔργον εἶναι δεῖ τοῦτο νομίζειν καὶ τέχνην ταύτην καὶ μάθησιν, ὅσαι πρὸς τὰς χρήσεις καὶ τὰς πράξεις τὰς τῆς ἀρετῆς ἄχρηστον ἀπεργάζονται τὸ σῶμα τῶν ἐλευθέρων ἢ τὴν διάνοιαν.

Α. Από το κείμενο που σας δίνεται, να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το απόσπασμα: «ὅτι μὲν οὖν νομοθετητέον ... ἄσκησιν αὐτῆς».

Μονάδες 10

B. Να γράψετε στο τετράδιό σας τις απαντήσεις των παρακάτω ερωτήσεων:

B1. «*τίς δ' ἔσται ... ἄσκησιν αὐτῆς*»: Ποια ερωτήματα θέτει ο Αριστοτέλης ως προς τους στόχους της παιδείας, και πώς ανταποκρίνεται σε αυτά η «ἐμποδὼν παιδεία» σύμφωνα με τα δεδομένα του κειμένου;

Μονάδες 10

B2. Ποια παιδεία θεωρείται κατά τον Αριστοτέλη αντάξια του ελεύθερου πολίτη, σύμφωνα με τα δεδομένα του κειμένου;

Μονάδες 10

B3. «*Ὅτι μὲν οὖν νομοθετητέον ... ἄσκησιν αὐτῆς*»: Με βάση το απόσπασμα του πρωτότυπου κειμένου και το μεταφρασμένο κείμενο που ακολουθεί να εξηγήσετε γιατί ο Αριστοτέλης θεωρεί επιτακτική την ανάγκη να ρυθμίσει ο νομοθέτης τα της παιδείας της πόλεως.

Αριστοτέλους Πολιτικά Α2, 16

[...] Ο άνθρωπος, από την άλλη, γεννιέται εφοδιασμένος από τη φύση με όπλα για να υπηρετήσει τη φρόνηση και την αρετή, που όμως μπορεί να τα χρησιμοποιήσει εξ ολοκλήρου και για αντίθετους σκοπούς. Γι' αυτό ο δίχως αρετή άνθρωπος είναι από όλα τα όντα το πιο ανόσιο και το πιο άγριο, το χειρότερο από όλα στις ερωτικές απολαύσεις και στις απολαύσεις του φαγητού. Η δικαιοσύνη είναι στοιχείο συστατικό της πόλης· είναι αυτό που συγκρατεί την τάξη στην πολιτική κοινωνία.

Μονάδες 10

B4. Ο Αριστοτέλης στο Λύκειο: Ποιες οι συνθήκες υπό τις οποίες εργάστηκε εκεί και ποιο το έργο που παρήγαγε την περίοδο αυτή;

Μονάδες 10

- B5.** Να γράψετε δυο ομόρριζες λέξεις της αρχαίας ή της νέας ελληνικής γλώσσας, απλές ή σύνθετες, για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:
λανθάνειν, μανθάνειν, εΐληφε, διαφέρονται, νομίζειν.

Μονάδες 10

**Γ. Αδίδακτο κείμενο
Ξενοφώντος Συμπόσιον 2.10**

Καὶ ὁ Ἀντισθένης, Πῶς οὖν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, οὕτω γινώσκων οὐ καὶ σὺ παιδεύεις Ξανθίππην, ἀλλὰ χρῆ γυναικὶ τῶν οὐσῶν, οἶμαι δὲ καὶ τῶν γεγενημένων καὶ τῶν ἔσομένων, χαλεπωτάτη;

Ὅτι, ἔφη, ὁρῶ καὶ τοὺς ἵππικοὺς βουλομένους γενέσθαι οὐ τοὺς εὐπειθεστάτους ἀλλὰ τοὺς θυμοειδεῖς ἵππους κτωμένους. νομίζουσι γάρ, ἦν τοὺς τοιούτους δύνωνται κατέχειν, ῥαδίως τοῖς γε ἄλλοις ἵπποις χρήσεσθαι. καὶ γὰρ δὴ βουλόμενος ἄνθρωποις χρῆσθαι καὶ ὁμιλεῖν ταύτην κέκτημαι, εὖ εἰδὼς ὅτι εἰ ταύτην ὑποίσω, ῥαδίως τοῖς γε ἄλλοις ἅπασιν ἀνθρώποις συνέσομαι.

ἵππικὸς = ικανὸς ιππέας

- Γ1.** Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το κείμενο.

Μονάδες 20

- Γ2.α.** Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

ἔφη	:	το δεύτερο ενικό πρόσωπο προστακτικής ενεστώτα.
γινώσκων	:	το δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο οριστικής παρακειμένου στην ίδια φωνή.

ΑΡΧΗ 4ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

ὁρῶ	:	το δεύτερο ενικό πρόσωπο παρατατικού στην ίδια φωνή.
νομίζουνσι	:	το τρίτο πληθυντικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα στην ίδια φωνή.
κατέχειν	:	το τρίτο ενικό πρόσωπο υποτακτικής αορίστου β' στην ίδια φωνή.

Μονάδες 5

Γ2.β. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

σὺ	:	τη δοτική πληθυντικού αριθμού του ίδιου προσώπου.
γυναικὶ	:	την κλητική ενικού αριθμού.
θυμοειδεῖς	:	την ονομαστική ενικού αριθμού του ουδετέρου γένους.
ἵππους	:	τη δοτική ενικού αριθμού.
ἅπασιν	:	τη γενική ενικού αριθμού του θηλυκού γένους.

Μονάδες 5

Γ3.α. Να προσδιορίσετε τη συντακτική θέση των παρακάτω λέξεων:

γυναικί, τῶν οὐσῶν, κτωμένους, χρῆσθαι, εὖ, ἅπασιν.

Μονάδες 6

Γ3.β. «Ὅτι, ἔφη, ὁρῶ ... συνέσομαι»: Να βρεθούν οι υποθετικοί λόγοι του αποσπάσματος και να αναγνωριστῇ το εἶδος τους.

Μονάδες 4

ΑΡΧΗ 5ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, κατεύθυνση, εξεταζόμενο μάθημα). Να μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Καμιά άλλη σημείωση δεν επιτρέπεται να γράψετε.**
Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης : μετά τη 11.15΄ πρωινή.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

**ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Δ' ΤΑΞΗΣ
ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ 29 ΜΑΪΟΥ 2006
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ:
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)**

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Αριστοτέλους *Πολιτικά* (Γ1, 1-2, 3-4/6/12)

Τῷ περὶ πολιτείας ἐπισκοποῦντι, καὶ τίς ἐκάστη καὶ ποία τις, σχεδὸν πρώτη σκέψις περὶ πόλεως ἰδεῖν, τί ποτέ ἐστιν ἡ πόλις. Νῦν γὰρ ἀμφισβητοῦσιν, οἱ μὲν φάσκοντες τὴν πόλιν πεπραχέναι τὴν πρᾶξιν, οἱ δ' οὐ τὴν πόλιν ἀλλὰ τὴν ὀλιγαρχίαν ἢ τὸν τύραννον· τοῦ δὲ πολιτικοῦ καὶ τοῦ νομοθέτου πᾶσαν ὁρῶμεν τὴν πραγματείαν οὔσαν περὶ πόλιν, ἡ δὲ πολιτεία τῶν τὴν πόλιν οἰκούντων ἐστὶ τάξις τις. Ἐπεὶ δ' ἡ πόλις τῶν συγκειμένων, καθάπερ ἄλλο τι τῶν ὅλων μὲν συνεστώτων δ' ἐκ πολλῶν μορίων, δῆλον ὅτι πρότερον ὁ πολίτης ζητητέος· ἡ γὰρ πόλις πολιτῶν τι πλῆθος ἐστιν. Ὡστε τίνα χρὴ καλεῖν πολίτην καὶ τίς ὁ πολίτης ἐστὶ σκεπτέον. Καὶ γὰρ ὁ πολίτης ἀμφισβητεῖται πολλάκις· οὐ γὰρ τὸν αὐτὸν ὁμολογοῦσι πάντες εἶναι πολίτην· ἔστι γὰρ τις ὃς ἐν δημοκρατία πολίτης ὢν ἐν ὀλιγαρχία πολλάκις οὐκ ἔστι πολίτης.

Ὁ πολίτης οὐ τῷ οἰκεῖν που πολίτης ἐστίν (καὶ γὰρ μέτοικοι καὶ δοῦλοι κοινωνοῦσι τῆς οἰκήσεως), οὐδ' οἱ τῶν δικαίων μετέχοντες οὕτως ὥστε καὶ δίκην ὑπέχειν καὶ δικάζεσθαι (τοῦτο γὰρ ὑπάρχει καὶ τοῖς ἀπὸ συμβόλων

κοινωνοῦσιν)· ... πολίτης δ' ἀπλῶς οὐδενὶ τῶν ἄλλων ὀρίζεται μᾶλλον ἢ τῷ μετέχειν κρίσεως καὶ ἀρχῆς. ... Τίς μὲν οὖν ἐστὶν ὁ πολίτης, ἐκ τούτων φανερόν· ὃ γὰρ ἐξουσία κοινωνεῖν ἀρχῆς βουλευτικῆς καὶ κριτικῆς, πολίτην ἤδη λέγομεν εἶναι ταύτης τῆς πόλεως, πόλιν δὲ τὸ τῶν τοιούτων πλῆθος ἱκανὸν πρὸς αὐτάρκειαν ζωῆς, ὥς ἀπλῶς εἶπείν.

- A.** Από το παραπάνω κείμενο να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το απόσπασμα: *«Καὶ γὰρ ὁ πολίτης ἀμφισβητεῖται ... ὥς ἀπλῶς εἶπείν».*

Μονάδες 10

- B.** Να απαντήσετε στα παρακάτω:

- B1.** *«Τῷ περὶ πολιτείας ἐπισκοποῦντι ... οὐκ ἔστι πολίτης»:*

Σύμφωνα με το σχολικό βιβλίο, στην παραπάνω ενότητα «η διερεύνηση του θέματος γίνεται με την αναλυτική μέθοδο». Ποια είναι η επιχειρηματολογία του Αριστοτέλη, η οποία δικαιολογεί την παραπάνω άποψη;

Μονάδες 10

- B2.** Με βάση το κείμενο που σας δόθηκε, να αναφέρετε και να σχολιάσετε τα κριτήρια με τα οποία ο Αριστοτέλης ορίζει την έννοια του πολίτη.

Μονάδες 10

- B3.** Αφού μελετήσετε το παρακάτω μεταφρασμένο κείμενο, να αιτιολογήσετε τη θέση του Αριστοτέλη: *«ἡ γὰρ πόλις πολιτῶν τι πλῆθός ἐστιν».*

ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ο άνθρωπος που δεν μπορεί να ζει μαζί με άλλους σε κοινότητα, ο άνθρωπος που λόγω αυτάρκειας αισθάνεται πως δεν του λείπει τίποτε, αυτός ο άνθρωπος δεν αποτελεί με κανέναν τρόπο μέρος της πόλης – ένας τέτοιος όμως άνθρωπος είναι, τότε, ή ζώο ή θεός.

(Αριστοτέλους *Πολιτικά* Α2, 13)

Μονάδες 10

B4. Γιατί κατά τον Αριστοτέλη η ηθική φιλοσοφία είναι μέρος της πολιτικής φιλοσοφίας;

Μονάδες 10

B5. πεπραχέναι, συνεστώτων, καλεῖν, σκεπτέον, μετέχοντες: Να γράψετε στο τετράδιό σας δύο **σύνθετα ομόρριζα**, της αρχαίας ή της νέας ελληνικής, για καθεμιά από τις παραπάνω λέξεις.

Μονάδες 10

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ισοκράτους *Εὐαγόρας* §6

Νῦν δὲ τίς οὐκ ἂν ἄθυμήσειεν, ὅταν ὁρᾷ τοὺς μὲν περὶ τὰ Τρωϊκὰ καὶ τοὺς ἐπέκεινα γενομένους ὕμνουμένους καὶ τραγωδουμένους, αὐτὸν δὲ προειδῇ, μηδ' ἂν ὑπερβάλλῃ τὰς ἐκείνων ἀρετάς, μηδέποτε τοιούτων ἐπαίνων ἀξιωθησόμενον; Τούτων δ' αἴτιος ὁ φθόνος, ᾧ τοῦτο μόνον ἀγαθὸν πρόσσεστιν, ὅτι μέγιστον κακὸν τοῖς ἔχουσιν ἐστίν. Οὕτω γάρ τινες δυσκόλως πεφύκασιν, ὥσθ' ἥδιον ἂν εὐλογουμένων

ἀκούοιεν, οὕς οὐκ ἴσασιν εἰ γέγονασιν, ἢ τούτων, ὅφ' ὧν εὖ πεπονθότες αὐτοὶ τυγχάνουσιν.

αὐτὸν δὲ προειδῆ = ενώ ο ἴδιος ἐκ τῶν προτέρων γνωρίζει.

Γ1. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το παραπάνω κείμενο.

Μονάδες 20

Γ2. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον τύπο που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

τίς:	τη γενική πληθυντικού.
ὁρᾷ:	το γ' ενικό πρόσωπο ευκτικής αορίστου β' της ίδιας φωνής.
ὑπερβάλλη:	το β' ενικό πρόσωπο προστακτικής αορίστου β' της ίδιας φωνής.
ἀξιωθησόμενον:	τη δοτική πληθυντικού του θηλυκού γένους.
ᾧ:	την αιτιατική πληθυντικού του θηλυκού γένους.
μέγιστον:	τη δοτική πληθυντικού στο συγκριτικό βαθμό.
ἀκούοιεν:	το β' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής παρακειμένου της ίδιας φωνής.
γέγονασι:	το απαρέμφατο του ίδιου χρόνου και της ίδιας φωνής.
πεπονθότες:	το απαρέμφατο ενεστώτα.
τυγχάνουσιν:	το γ' ενικό πρόσωπο ευκτικής μέλλοντα.

Μονάδες 10

Γ3. α. ὁρᾷ: Να γράψετε την πρόταση στην οποία ανήκει το παραπάνω ρήμα, να την αναγνωρίσετε ως προς το είδος της και να δικαιολογήσετε την ἐγκλίση εκφοράς της.

Μονάδες 3

Γ3.β. Να αναγνωρίσετε συντακτικώς τα παρακάτω:
*ὕμνουμένους, ἐπαίνων, κακὸν, τινες, ἥδιον, οὕς,
ὕφ' ᾧν.*

Μονάδες 7

ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνον τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, κατεύθυνση, εξεταζόμενο μάθημα). Δεν θα μεταφέρετε στο τετράδιο τα κείμενα και τις ερωτήσεις.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν.
Δεν επιτρέπεται να γράψετε οποιαδήποτε άλλη σημείωση.
Κατά την αποχώρησή σας, να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και το φωτοαντίγραφο.
3. Να μεταφράσετε ό,τι σας ζητείται από το διδαγμένο κείμενο και ολόκληρο το αδίδακτο.
4. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλες τις ερωτήσεις.
5. Κάθε τεκμηριωμένη απάντηση είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: μία (1) ώρα μετά την έναρξη της εξέτασης.

ΤΥΧΗι ΑΓΑΘΗι

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 7 ΙΟΥΛΙΟΥ 2006
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)**

Διδαγμένο κείμενο

Αριστοτέλους *Ἠθικὰ Νικομάχεια* Β 3, 1-2. Β 6, 1-4

Σημεῖον δὲ δεῖ ποιεῖσθαι τῶν ἔξεων τὴν ἐπιγινομένην ἡδονὴν ἢ λύπην τοῖς ἔργοις· ὁ μὲν γὰρ ἀπεχόμενος τῶν σωματικῶν ἡδονῶν καὶ αὐτῷ τούτῳ χαίρων σώφρων, ὁ δ' ἀχθόμενος ἀκόλαστος, καὶ ὁ μὲν ὑπομένων τὰ δεινὰ καὶ χαίρων ἢ μὴ λυπούμενός γε ἄνδρεῖος, ὁ δὲ λυπούμενος δειλός. Περὶ ἡδονὰς γὰρ καὶ λύπας ἐστὶν ἡ ἠθικὴ ἀρετὴ· διὰ μὲν γὰρ τὴν ἡδονὴν τὰ φαῦλα πράττομεν, διὰ δὲ τὴν λύπην τῶν καλῶν ἀπεχόμεθα. Διὸ δεῖ ἥχθαί πως εὐθὺς ἐκ νέων, ὥς ὁ Πλάτων φησὶν, ὥστε χαίρειν τε καὶ λυπεῖσθαι οἷς δεῖ· ἢ γὰρ ὀρθὴ παιδεία αὕτη ἐστίν.

Δεῖ δὲ μὴ μόνον οὕτως εἰπεῖν, ὅτι ἔξις, ἀλλὰ καὶ ποία τις. Ῥητέον οὖν ὅτι πᾶσα ἀρετὴ, οὗ ἂν ἡ ἀρετὴ, αὐτό τε εὖ ἔχον ἀποτελεῖ καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ εὖ ἀποδίδωσιν, οἷον ἡ τοῦ ὀφθαλμοῦ ἀρετὴ τὸν τε ὀφθαλμὸν σπουδαῖον ποιεῖ καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ· τῇ γὰρ τοῦ ὀφθαλμοῦ ἀρετῇ εὖ ὁρῶμεν. Ὅμοίως ἡ τοῦ ἵππου ἀρετὴ ἵππον τε σπουδαῖον ποιεῖ καὶ ἀγαθὸν δραμεῖν καὶ ἐνεγκεῖν τὸν ἐπιβάτην καὶ μεῖναι τοὺς πολεμίους. Εἰ δὴ τοῦτ' ἐπὶ πάντων οὕτως ἔχει, καὶ ἡ τοῦ ἀνθρώπου ἀρετὴ εἴη ἂν ἡ ἔξις ἀφ' ἧς ἀγαθὸς ἄνθρωπος γίνεται καὶ ἀφ' ἧς εὖ τὸ ἑαυτοῦ ἔργον ἀποδώσει. Πῶς δὲ τοῦτ' ἔσται, ... ὧδ' ἔσται φανερόν, ἐὰν θεωρήσωμεν ποία τίς ἐστὶν ἡ φύσις αὐτῆς.

Α. Από το κείμενο που σας δίνεται, να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το απόσπασμα: «Περὶ ἡδονὰς γὰρ ... πολεμίους».

Μονάδες 10

B. Να γράψετε στο τετράδιό σας τις απαντήσεις των παρακάτω ερωτήσεων:

B1. «Περὶ ἡδονᾶς ... ἐστίν»: Ποια θεωρείται, κατά τον Αριστοτέλη, «ορθή παιδεία», σύμφωνα με τα δεδομένα του αποσπάσματος;

Μονάδες 15

B2. «Ῥητέον ... ἀποδώσει»: Με βάση το απόσπασμα να προσδιορίσετε τα κύρια στοιχεία της έννοιας «αρετή».

Μονάδες 15

B3. Ποιος είναι ο ορισμός της ευδαιμονίας κατά τον Αριστοτέλη και πώς μπορούν να την εξασφαλίσουν οι άνθρωποι;

Μονάδες 10

B4. Να γράψετε δύο ομόρριζες λέξεις της αρχαίας ή της νέας ελληνικής γλώσσας, απλές ή σύνθετες, για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου: **ἀχθόμενος, ἀπεχόμεθα, χαίρειν, ἀποδίδωσιν, θεωρήσωμεν.**

Μονάδες 10

Γ. Αδίδακτο κείμενο

Ξενοφώντος Ἀπομνημονεύματα Β ΙΙ 6-7

Καὶ οὐκ ἄρκει θρέψαι μόνον, ἀλλὰ καί, ἐπειδὰν δόξωσιν ἱκανοὶ εἶναι οἱ παῖδες μανθάνειν τι, ἃ μὲν ἂν αὐτοὶ ἔχωσιν οἱ γονεῖς ἀγαθὰ πρὸς τὸν βίον, διδάσκουσιν, ἃ δ' ἂν οἴωνται ἄλλον ἱκανώτερον εἶναι διδάξαι, πέμπουσι πρὸς τοῦτον δαπανῶντες, καὶ ἐπιμελοῦνται πάντα ποιοῦντες ὅπως οἱ παῖδες αὐτοῖς γένωνται ὡς δυνατὸν βέλτιστοι. πρὸς ταῦτα ὁ νεανίσκος εἶπεν· Ἀλλὰ τοι εἰ καὶ πάντα ταῦτα πεποίηκε καὶ ἄλλα τούτων πολλαπλάσια, οὐδεὶς ἂν δύναίτο αὐτῆς

ἀνασχέσθαι τὴν χαλεπότητα. καὶ ὁ Σωκράτης, Πότερα δέ, ἔφη, οἶει θηρίου ἀγριότητα δυσφορωτέραν εἶναι ἢ μητρός;

Γ1. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το κείμενο.

Μονάδες 20

Γ2.α. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

- θρέψαι** : το απαρέμφατο παρακειμένου της ενεργητικής φωνής.
μανθάνειν : το τρίτο πληθυντικό πρόσωπο προστακτικής αορίστου β' της ίδιας φωνής.
δαπανῶντες : το δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο ευκτικής ενεστώτα της ίδιας φωνής.
δύναιτο : το τρίτο ενικό πρόσωπο υποτακτικής στον ίδιο χρόνο.
ἀνασχέσθαι : το δεύτερο ενικό πρόσωπο παρατατικού της ίδιας φωνής.

Μονάδες 5

Γ2.β. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

- παῖδες** : την κλητική ενικού αριθμού.
γονεῖς : τη δοτική πληθυντικού αριθμού.
βέλτιστοι : τη γενική ενικού στο συγκριτικό βαθμό.
οὐδείς : την αιτιατική πληθυντικού αριθμού.
μητρός : τη γενική πληθυντικού αριθμού.

Μονάδες 5

Γ3.α. Να προσδιορίσετε τη συντακτική θέση των παρακάτω λέξεων:

θρέψαι, διδάξαι, δαπανῶντες, βέλτιστοι, τούτων, θηρίου.

Μονάδες 6

Γ3.β. **ἐπειδάν ... διδάσκουσιν:** να γράψετε την υπόθεση και την απόδοση των υποθετικών λόγων που λανθάνουν στο απόσπασμα και να τους χαρακτηρίσετε ως προς το είδος τους.

Μονάδες 4

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, κατεύθυνση, εξεταζόμενο μάθημα). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Δεν επιτρέπεται να γράψετε** καμιά άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: μετά τη 10.30' πρωινή.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Δ' ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 7 ΙΟΥΛΙΟΥ 2006
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ:
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)**

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Πλάτωνος Πολιτεία (519B - 520A)

Τί δέ; Τόδε οὐκ εἰκός, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἀνάγκη ἐκ τῶν προειρημένων, μήτε τοὺς ἀπαιδεύτους καὶ ἀληθείας ἀπείρους ἱκανῶς ἂν ποτε πόλιν ἐπιτροπεῦσαι, μήτε τοὺς ἐν παιδείᾳ ἐωμένους διατρίβειν διὰ τέλους, τοὺς μὲν ὅτι σκοπὸν ἐν τῷ βίῳ οὐκ ἔχουσιν ἓνα, οὗ στοχαζομένους δεῖ ἅπαντα πράττειν ἃ ἂν πράττωσιν ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ, τοὺς δὲ ὅτι ἐκόντες εἶναι οὐ πράξουσιν, ἡγούμενοι ἐν μακάρων νήσοις ζῶντες ἔτι ἀπωκίσθαι;

Ἀληθῆ, ἔφη.

Ἡμέτερον δὲ ἔργον, ἦν δ' ἐγώ, τῶν οἰκιστῶν τάς τε βελτίστας φύσεις ἀναγκάσαι ἀφικέσθαι πρὸς τὸ μάθημα ὃ ἐν τῷ πρόσθεν ἔφαμεν εἶναι μέγιστον, ἰδεῖν τε τὸ ἀγαθὸν καὶ ἀναβῆναι ἐκείνην τὴν ἀνάβασιν, καὶ ἐπειδὴν ἀναβάντες ἱκανῶς ἴδωσι, μὴ ἐπιτρέπειν αὐτοῖς ὃ νῦν ἐπιτρέπεται.

Τὸ ποῖον δὴ;

Τὸ αὐτοῦ, ἦν δ' ἐγώ, καταμένειν καὶ μὴ ἐθέλειν πάλιν καταβαίνειν παρ' ἐκείνους τοὺς δεσμώτας μηδὲ μετέχειν τῶν παρ' ἐκείνοις πόνων τε καὶ τιμῶν, εἴτε φαυλότεραι εἴτε σπουδαιότεραι.

Ἐπειτ', ἔφη, ἀδικήσομεν αὐτούς, καὶ ποιήσομεν χειρόν ῥῃν, δυνατὸν αὐτοῖς ὃν ἄμεινον;

Ἐπελάθου, ἦν δ' ἐγώ, πάλιν, ὦ φίλε, ὅτι νόμῳ οὐ τοῦτο μέλει, ὅπως ἐν τι γένος ἐν πόλει διαφερόντως εὖ πράξει, ἀλλ' ἐν ὅλῃ τῇ πόλει τοῦτο μηχανᾶται ἐγγενέσθαι, συναρμόττων τοὺς πολίτας πειθοῖ τε καὶ ἀνάγκῃ, ποιῶν μεταδιδόναι

ἀλλήλοις τῆς ὠφελίας ἦν ἂν ἕκαστοι τὸ κοινὸν δυνατοὶ ὧσιν ὠφελεῖν καὶ αὐτὸς ἐμποιῶν τοιούτους ἄνδρας ἐν τῇ πόλει, οὐχ ἵνα ἀφιῇ τρέπεσθαι ὅπῃ ἕκαστος βούλεται, ἀλλ' ἵνα καταχρῆται αὐτὸς αὐτοῖς ἐπὶ τὸν σύνδεσμον τῆς πόλεως.

A. Από το παραπάνω κείμενο να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το τμήμα: «*Τί δέ; ... ὃ νῦν ἐπιτρέπεται*».

Μονάδες 10

B. Να απαντήσετε στα παρακάτω:

B1. Με βάση το κείμενο που σας δόθηκε, ποιοι δεν μπορούν να κυβερνήσουν ικανοποιητικά την πόλιν και γιατί;

Μονάδες 15

B2. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των όρων του κειμένου: «*ἐν παιδείᾳ*», «*βελτίστας φύσεις*».

Μονάδες 15

B3. Ποια χαρακτηριστικά πρέπει να διακρίνουν τους φιλοσόφους-βασιλείς κατά τον Πλάτωνα;

Μονάδες 10

B4. Για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις να γράψετε στο τετράδιό σας μία λέξη του κειμένου ετυμολογικά συγγενή: *λήθη, άστοχος, βήμα, φορείο, ατραπός*.

Μονάδες 10

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Δημοσθένους *Κατὰ Ἀνδροτίωνος* § 51-52

Εἰ γὰρ θέλετ' ἐξετάσαι τίνος εἵνεκα μᾶλλον ἂν τις ἔλοιτ' ἐν δημοκρατίᾳ ζῆν ἢ ἐν ὀλιγαρχίᾳ, τοῦτ' ἂν εὗροιτε προχειρότατον, ὅτι πάντα πρᾶότερ' ἐστὶν ἐν δημοκρατίᾳ. Ὅτι μὲν τοίνυν τῆς ὅπου βούλεσθ' ὀλιγαρχίας οὗτος ἀσελγέστερος γέγονεν, παραλείψω. Ἀλλὰ παρ' ἡμῖν πότε πώποτε δεινότατ' ἐν τῇ πόλει

γέγονεν; Ἐπὶ τῶν τριάκοντα, πάντες ἂν εἴποιτε. Τότε τοίνυν, ὥς ἔστιν ἀκούειν, οὐδεὶς ἔστιν ὅστις ἀπεστερεῖτο τοῦ σωθῆναι, ὅστις ἑαυτὸν οἴκοι κρύψειεν, ἀλλὰ τοῦτο κατηγοροῦμεν τῶν τριάκοντα, ὅτι τοὺς ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἀδίκως ἀπῆγον. Οὗτος τοίνυν τοσαύτην ὑπερβολὴν ἐποιήσατ' ἐκείνων τῆς αὐτοῦ βδελυρίας ὥστ' ἐν δημοκρατία πολιτευόμενος τὴν ἰδίαν οἰκίαν ἐκάστω δεσποτήριον καθίστη, τοὺς ἑνδεκ' ἄγων ἐπὶ τὰς οἰκίας.

Γ1. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το παραπάνω κείμενο.

Μονάδες 20

Γ2. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον τύπο που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

ἐστὶν:	το α' ενικό πρόσωπο στην ευκτική του ίδιου χρόνου.
ἀσελγέστερος:	το επίρρημα στο θετικό βαθμό.
γέγονεν:	το β' ενικό πρόσωπο στην οριστική του παρατατικού.
παραλείψω:	το απαρέμφατο του αορίστου β' στην ίδια φωνή.
ἡμῖν:	την ονομαστική πληθυντικού του β' προσώπου.
πάντες:	τη γενική ενικού στο θηλυκό γένος.
εἴποιτε:	το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή.
σωθῆναι:	τη μετοχή του αρσενικού γένους στην ονομαστική ενικού του ίδιου χρόνου στην ίδια φωνή.
οὗτος:	τη γενική πληθυντικού στο ίδιο γένος.
οἰκίαν:	τη δοτική πληθυντικού.

Μονάδες 10

Γ3. α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τα παρακάτω:

ἐξετάσαι, τις, πραότερ', ἐν τῇ πόλει, τῶν τριάκοντα, ἀδίκως, ἰδίαν.

Μονάδες 7

- β. Να γράψετε τις προτάσεις στις οποίες ανήκουν τα παρακάτω ρήματα και να τις αναγνωρίσετε ως προς το είδος τους:

θέλετ', ἐστὶν, καθίστη.

Μονάδες 3

ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνον τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, κατεύθυνση, εξεταζόμενο μάθημα). Δεν θα μεταφέρετε στο τετράδιο τα κείμενα και τις ερωτήσεις.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν.
Δεν επιτρέπεται να γράψετε οποιαδήποτε άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας, να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και το φωτοαντίγραφο.
3. Να μεταφράσετε ό,τι σας ζητείται από το διδαγμένο κείμενο και ολόκληρο το αδίδακτο.
4. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλες τις ερωτήσεις.
5. Κάθε τεκμηριωμένη απάντηση είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: μία (1) ώρα μετά την έναρξη της εξέτασης.

ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΑΡΧΗ 1ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ
ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΤΕΚΝΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ
ΚΑΙ ΤΕΚΝΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΣΤΟ
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ
ΤΡΙΤΗ 12 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2006
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)

1. Διδαγμένο κείμενο από το πρωτότυπο.
Πλάτωνος Πρωταγόρας, 322Α-323Α.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄνθρωπος θείας μετέσχε μοίρας, πρῶτον μὲν διὰ τὴν τοῦ θεοῦ συγγένειαν ζῶων μόνον θεοὺς ἐνόμισεν, καὶ ἐπεχείρει βωμούς τε ἰδρύεσθαι καὶ ἀγάλματα θεῶν· ἔπειτα φωνὴν καὶ ὀνόματα ταχὺ διηρθρώσατο τῇ τέχνῃ, καὶ οἰκήσεις καὶ ἐσθῆτας καὶ ὑποδέσεις καὶ στρωμνὰς καὶ τὰς ἐκ γῆς τροφὰς ἡύρετο. Οὕτω δὴ παρεσκευασμένοι κατ' ἀρχὰς ἄνθρωποι ὄκουν σποράδην, πόλεις δὲ οὐκ ἦσαν· ἀπώλλυντο οὖν ὑπὸ τῶν θηρίων διὰ τὸ πανταχῇ αὐτῶν ἀσθενέστεροι εἶναι, καὶ ἡ δημιουργικὴ τέχνη αὐτοῖς πρὸς μὲν τροφήν ἱκανὴ βοηθὸς ἦν, πρὸς δὲ τὸν τῶν θηρίων πόλεμον ἐνδεής – πολιτικὴν γὰρ τέχνην οὐπω εἶχον, ἧς μέρος πολεμική – ἐζήτουν δὴ ἀθροίζεσθαι καὶ σῶζεσθαι κτίζοντες πόλεις· ὅτ' οὖν ἀθροισθεῖεν, ἡδίκουν ἀλλήλους ἅτε οὐκ ἔχοντες τὴν πολιτικὴν τέχνην, ὥστε πάλιν σκεδαννύμενοι διεφθείροντο. Ζεὺς οὖν δείσας περὶ τῷ γένει ἡμῶν μὴ ἀπόλοιτο πᾶν, Ἑρμῆν πέμπει ἄγοντα εἰς ἀνθρώπους αἰδῶ τε καὶ δίκην, ἵν' εἶεν πόλεων κόσμοι τε καὶ δεσμοὶ φιλίας συναγωγοί. Ἐρωτᾷ οὖν Ἑρμῆς Δία τίνα οὖν τρόπον δοίη δίκην καὶ αἰδῶ ἀνθρώποις· «Πότερον ὥς αἱ τέχναι νενέμηνται, οὕτω καὶ ταύτας νείμω; Νενέμηνται δὲ ὧδε· εἷς ἔχων ἰατρικὴν πολλοῖς ἱκανὸς ἰδιώταις, καὶ οἱ ἄλλοι δημιουργοί· καὶ δίκην δὲ καὶ αἰδῶ οὕτω θῶ ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ἢ ἐπὶ πάντας νείμω;» «Ἐπὶ πάντας», ἔφη ὁ Ζεὺς, «καὶ πάντες μετεχόντων· οὐ γὰρ ἂν γένοιτο

πόλεις, εἰ ὀλίγοι αὐτῶν μετέχοιεν ὥσπερ ἄλλων τεχνῶν· καὶ νόμον γε θεὸς παρ' ἐμοῦ τὸν μὴ δυνάμενον αἰδοῦς καὶ δίκης μετέχειν κτείνειν ὥς νόσον πόλεως».

Να απαντήσετε στα παρακάτω :

- A)** Από το κείμενο, που σας δίνεται, να μεταφράσετε στη νέα ελληνική γλώσσα το απόσπασμα: «**Οὕτω δὴ ... ἀνθρώποις**».

Μονάδες 10

- B1)** Να σχολιάσετε ερμηνευτικά την πλατωνική φράση «**ὁ ἄνθρωπος θείας μετέσχε μοίρας**».

Μονάδες 10

- B2)** Να εξηγήσετε γιατί κατά τον μύθο του Πρωταγόρα η αἰδώς και η δίκη λειτουργούν ως «**πόλεων κόσμοι καὶ δεσμοὶ φιλίας συναγωγοί**».

Μονάδες 10

- B3)** Λαμβάνοντας υπόψη αφενός το απόσπασμα του πρωτοτύπου κειμένου «**Οὕτω δὴ ... διεφθείροντο**» και αφετέρου το μεταφρασμένο απόσπασμα «**Το μάθημα ... ισχυρίζομαι πως διδάσκω**», που ακολουθεί, να αναφέρετε πώς παρουσιάζεται η **πολιτική τέχνη**.

Πλάτωνος Πρωταγόρας 318 Ε

«Το μάθημα [το οποίο διδάσκω] είναι η **εὐβουλία**, η σωστή σκέψη και λήψη αποφάσεων τόσο για τα θέματα που αφορούν τα **οἰκεῖα**, την ιδιωτική ζωή, πώς δηλαδή να διευθετεί κανείς με τον καλύτερο τρόπο τα ζητήματα του **οἴκου** του, όσο και για τα θέματα που αφορούν την πόλη, ώστε να είναι κανείς όσο γίνεται πιο ικανός να πράξει και να μιλήσει για τα πολιτικά θέματα».

«Ἄραγε», εἶπα ἐγὼ [δηλ. ὁ Σωκράτης, πού ἀφηγεῖται τὴ συζήτησή του με τὸν Πρωταγόρα σε τρίτο φίλο του], «παρακολουθῶ σωστά τὰ λεγόμενά σου; Γιατί ἀπ' ὅ,τι καταλαβαίνω, μιλάς γιὰ τὴν πολιτικὴ τέχνη καὶ ἐννοεῖς πὼς ἀναλαμβάνεις νὰ κάνεις τοὺς ἄνδρες ἀγαθοὺς πολῖτες».

«Αὐτό ἀκριβῶς, Σωκράτη», εἶπε, «εἶναι τὸ μάθημα πού ἰσχυρίζομαι πὼς διδάσκω».

Μονάδες 10

B4) Τι γνωρίζετε γιὰ τὴ **Σωκρατικὴ ἀμφισβήτηση**;

Μονάδες 10

B5) Νὰ γράψετε δύο ὁμόρριζες λέξεις τῆς νέας ἐλληνικῆς γλώσσας, ἀπλές ἢ σύνθετες, γιὰ καθεμιὰ ἀπὸ τὶς παρακάτω λέξεις τοῦ κειμένου:

μετέσχε, διηρθρώσατο, οἰκήσεις, νενέμηνται, συναγωγοί.

Μονάδες 10

2. Αδίδακτο κείμενο.

Λυσίου, [Δήμου καταλύσεως] ἀπολογία 25-26

Ἄξιον δὲ μνησθῆναι καὶ τῶν μετὰ τοὺς τετρακοσίους πραγμάτων· εὖ γὰρ εἴσεσθε ὅτι, ἃ μὲν οὗτοι συμβουλεύουσιν, οὐδεπώποτε ὑμῖν ἐλυσιτέλησεν, ἃ δ' ἐγὼ παραινῶ, ἀμφοτέραις ἀεὶ ταῖς πολιτείαις συμφέρει. Ἴστε γὰρ Ἐπιγένη καὶ Δημοφάνη καὶ Κλεισθένη ἰδίᾳ μὲν καρπωσαμένους τὰς τῆς πόλεως συμφοράς, δημοσίᾳ δὲ ὄντας μεγίστων κακῶν αἰτίους. Ἐνίων μὲν γὰρ ἔπεισαν ὑμᾶς ἀκρίτων θάνατον καταψηφίσασθαι, πολλῶν δὲ ἀδίκως δημεῦσαι τὰς οὐσίας, τοὺς δ' ἐξελάσαι καὶ ἀτιμῶσαι τῶν πολιτῶν· τοιοῦτοι γὰρ ἦσαν ὥστε τοὺς μὲν ἡμαρτηκότας ἀργύριον λαμβάνοντες ἀφιέναι, τοὺς δὲ μηδὲν ἡδίκηκότας εἰς ὑμᾶς εἰσιόντες ἀπολλύναι.

Να απαντήσετε στα παρακάτω :

Γ1) Να μεταφράσετε στη νέα ελληνική γλώσσα το παραπάνω κείμενο.

Μονάδες 20

Γ2α) Να γράψετε τις παρακάτω λέξεις στη δοτική πτώση του ιδίου αριθμού και γένους:

πραγμάτων, τῆς πόλεως, ὄντας, ἐνίων, μεγίστων.

Μονάδες 5

Γ2β) Να γράψετε τον ζητούμενο τύπο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου :

μνησθῆναι: το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής στον ίδιο χρόνο και στην ίδια φωνή.

συμβουλεύουσιν: το γ' ενικό πρόσωπο της οριστικής του αορίστου στην ίδια φωνή.

συμφέρει: το β' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα στην ίδια φωνή.

ὄντας: τη μετοχή του μέλλοντα στο ίδιο γένος, αριθμό και πτώση.

ἔπεισαν: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του παρακειμένου στη μέση φωνή.

Μονάδες 5

Γ3) Να γίνει συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων του κειμένου: **μνησθῆναι, οὗτοι, τὰς τῆς πόλεως, δημεῦσαι, τῶν πολιτῶν.**

Μονάδες 10

ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνον τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, κατεύθυνση, εξεταζόμενο μάθημα). Δεν θα μεταφέρετε στο τετράδιο τα κείμενα και τις παρατηρήσεις.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο επάνω μέρος των φωτοτυπιών, αμέσως μόλις σας παραδοθούν.
Δεν επιτρέπεται να γράψετε οποιαδήποτε άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας, να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τη φωτοτυπία.
3. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας ό,τι σας ζητείται από το διδαγμένο κείμενο και ολόκληρο το αδίδακτο.
4. Να απαντήσετε σε όλα τα ζητούμενα.
5. Διάρκεια εξέτασης : τρεις (3) ώρες.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης : μία (1) ώρα μετά τη διανομή των φωτοτυπιών.

ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ